ואין מביאין נסכים · פרש"י ואין מביאין על עובד כוכבים בפני עצמן כישראל שמתנדבין נסכים בפני עצמן אבל בהדי קרבנו מביאין כדאמר במסכת שקלים (דף יא עמוד ד) דהם אחת מן התקנות שהתקינו ב"ד דעובד כוכבים שמצלת עולתו ומזי נסכו ממדינת הים שמקבלין ממנו אבל ולא קרבנו מעון נסכים דבהדי קרבנו (מעון נסכים ו) מביאין נסכים מצל גבור: **במה** דברים אמורים בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית מועלין · פרש"י לאתאן ל"ר"ל ור"י פירש דמסקנא דמילתא דר' יוסי וה"ק רבי יוסי אומר בכולן אני רואה להמיר ואם בקדשי בדק הבית מודה רבי שמעון · **קרני** מיהת אין עושין תמורה · ומ"ת ודילמא לרבי יוסי קבעי דאמר בטלן להמיר ו"ל דגמרא ליה לאוקומי הבעיא אף לר"ש מ"ל דע"כ דלרבי יוסי לא אפשר לאוקומי הבעיא דכיון דאין ליה דעושין תמורה דאפילו אמ"ל דהייט על ידי ישראל ומבעיא ליה לרבי בר חמא אם העובד כוכבים עומד אפשר לעשותה הא לא מצית אמרת דע"כ אם ישראל מתפיסה לריך שיאמר העובד כוכבים כל הרואה להמיר יבא וימיר ואם העובד כוכבים עומד אין עושה תמורה היאך אפשר לעשות (ל) בלים ו. ל"ק לא

שיטה מקובצת

(ל) עי' בחשמטות בסוף המסכת: ב) אלא בלשון אחשה ת"ל וכו' וחשאר נמחק: ג) ליה מה"ו ור' יהודה ור"ל לא: ד) שבתורה מהו דתימא (תיבת איצטריך נמחק) ס"א ה"ם בדבר שיש בו מעשה אבל מפיר דלאו מעשה הוא אימא לא ניחייב אשת קס"ל ולר' יוחנן דאמר דבור כעושה מעשה דמי קרא למאי אתא איצטריך מהו דתימא כי כך הוא גירסא של הספרים של קלף: ה) דתנן הצבור ואיתתאן אי בשרשין: ו) עי' בתשמשות בסוף המסכת[1]: מהשמיר ס"א שיתפוש בתבואה תיבת שימיר נמחק: ז) תיבת לא תיבעי לך דכיון נמחק: ח) בקפן גלוין לס"ד דאורייתא דאורייתא אלס"ד דרבנן בעי לתחסיר מדרבנן: ט) מי אמרינן מדאפקיר שקריבו? ותשאר נמחק: י) אי דלמא גלוין אע"ג דשמוס הוא שמא לא אמרינן דאין הקדש הקדש היינו שמא כיון דתמורה הוא לאי שאין בו מעשה אין שוה בכל משו"ה בסבר"ה בגירסא בעלמא מסעפינן הכא ולא אלפי מבע"מא: יא) לא קדשה ואפילו אם חסדי לומר: יב) מקדיש אמרי נמי מיסר ותשאר נמחק: יג) עי' בתשמשות בסוף המסכת: יד) שון שיעין תמורה אמר ליה (אא"ה בתוס' לא הי' הגירסא אבר ליה כי אם אלא בהקדיש) בהקדיש עובד כוכבים ב"ב לומר פשיטא דאין אותו קרבן עושה תמורה תיפוק לה' ומשו דאמרקשי עובד כוכבי עושה תמורה לפח שיגה בעיתו משום הש"ש דרבאלימא אליבא דר"ש לא קבעינא ליה דאין קרבנו עושה תמורה כי קא מבעיא ליה אליבא דר' יוסי דגרסי אי אמרינן ה"ם עובד כוכבי' עשה תמורה (דוקא) ישראל מסיר בקרבן עובד כוכבי' אכל הוא עצמו כיון דלא אתי לכלל עונש [אינו] מסיר ר"ל דהא נמי משמע לרי"ל דעובד כוכבים עצמו מתכפר דהוה ליה תמילתו וסופו ביד ישראל לתיתיה בחר מסיר דאל"כ אין מסיר ישראל בקרבנו הא אין אדם מסיר בקרבן שאינו שלו אלא ע"כ כשאמר חעובד כוכבים מי שרוצה להמיר יביא ויסיר ואם הוא אינו יכול להמיר נם אנו לא נכל להמיר בשביל רשותו דכל מילתא דהוא לא מצי עביד שליחא נמי לא מצי עביד · תוס' ומתבאר מתר מקדיש אוליון הא נמי תשמוס ליה מדר' אבהו אר"י דא"ר אבהו אר"י מקדיש מוסיף חומש: ח) ומיר מדמשייה קרא: יח) לא לקיש דאין תמורתה תמורה: יט) אבל גלוין לא נרסינן זה דאמר מקבל ומסיח דלית בהו מעשה מי לא הוי באשה: כ) בתמורה דצבור אין עושין: כא) אפילו יודע דמי: כב) דאמר בתנורות: כג) עליהן עי' תוס' מנחות דף ע"ג ע"ב: כד) פירושו אין מביאין: כה) תמורה גלוין לישנא קמא עיקר דלישנא בתרא לא איצטריך ר' אבהו לאשטיעינן דמתניתין הוא בערכין: כו) נמי אם אות ו' נמחק: כח) שאל בקרשי ברוך הבית מעלין · דקדשי ה' מ' ומתבאר מתר מקדיש אוליון הא נמי תשמוס ליה מדר' אבהו אר"י דא"ר אבהו אר"י מקדיש מוסיף חומש: ח) ומיר מדמשייה קרא: יח) לא לקיש דאין תמורתה תמורה: יט) אבל גלוין לא נרסינן זה דאמר מקבל ומסיח דלית בהו מעשה מי לא הוי באשה: כ) בתמורה דצבור אין עושין: כא) אפילו יודע דמי: כב) דאמר בתנורות: כג) עליהן עי' תוס' מנחות דף ע"ג ע"ב: כד) פירושו אין מביאין: כו) תמורה גלוין לישנא קמא עיקר דלישנא בתרא לא איצטריך ר' אבהו לאשטיעינן

הגהות הגר"א

[א] נמ' לר שכל מ"ר מה פוסיט לרבות מת אחשה מ"ר: [ב] אם מבעיא לה תשמוס דהקדש לא מקדיש אוליון הא נמי תשמוס ליה מדר' אבהו אר"י דא"ר אבהו אר"י מקדיש מוסיף חומש: [ג] ר"ת מ"ר: [ד] ר"ת ס"ג מפשוט מ"ר: [ה] בא"ר מימר הוא מ"ר: [ו] ר"ת ס"ג מפשוט מ"ר: [ז] ר"ת ס"ג בעמלת: [ח] ר"ת ס"ג בעמלת: [ט] ר"ת ס"ג בעמלת: [י] ר"ת ס"ג בעמלת: [יא] ר"ת ס"ג בעמלת: [יב] ר"ת ס"ג בעמלת: [יג] ר"ת ס"ג בעמלת: [יד] ר"ת ס"ג בעמלת: [טו] ר"ת ס"ג בעמלת: [יז] ר"ת ס"ג בעמלת: [יח] ר"ת ס"ג בעמלת: [יט] ר"ת ס"ג בעמלת: [כ] ר"ת ס"ג בעמלת: [כא] ר"ת ס"ג בעמלת: [כב] ר"ת ס"ג בעמלת: [כג] ר"ת ס"ג בעמלת: [כד] ר"ת ס"ג בעמלת: [כה] ר"ת ס"ג בעמלת: [כו] ר"ת ס"ג בעמלת: [כז] ר"ת ס"ג בעמלת: [כח] ר"ת ס"ג בעמלת: [כט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ל] ר"ת ס"ג בעמלת: [לא] ר"ת ס"ג בעמלת: [לב] ר"ת ס"ג בעמלת: [לג] ר"ת ס"ג בעמלת: [לד] ר"ת ס"ג בעמלת: [לה] ר"ת ס"ג בעמלת: [לו] ר"ת ס"ג בעמלת: [לז] ר"ת ס"ג בעמלת: [לח] ר"ת ס"ג בעמלת: [לט] ר"ת ס"ג בעמלת: [מ] ר"ת ס"ג בעמלת: [מא] ר"ת ס"ג בעמלת: [מב] ר"ת ס"ג בעמלת: [מג] ר"ת ס"ג בעמלת: [מד] ר"ת ס"ג בעמלת: [מה] ר"ת ס"ג בעמלת: [מו] ר"ת ס"ג בעמלת: [מז] ר"ת ס"ג בעמלת: [מח] ר"ת ס"ג בעמלת: [מט] ר"ת ס"ג בעמלת: [נ] ר"ת ס"ג בעמלת: [נא] ר"ת ס"ג בעמלת: [נב] ר"ת ס"ג בעמלת: [נג] ר"ת ס"ג בעמלת: [נד] ר"ת ס"ג בעמלת: [נה] ר"ת ס"ג בעמלת: [נו] ר"ת ס"ג בעמלת: [נז] ר"ת ס"ג בעמלת: [נח] ר"ת ס"ג בעמלת: [נט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ס] ר"ת ס"ג בעמלת: [סא] ר"ת ס"ג בעמלת: [סב] ר"ת ס"ג בעמלת: [סג] ר"ת ס"ג בעמלת: [סד] ר"ת ס"ג בעמלת: [סה] ר"ת ס"ג בעמלת: [סו] ר"ת ס"ג בעמלת: [סז] ר"ת ס"ג בעמלת: [סח] ר"ת ס"ג בעמלת: [סט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ע] ר"ת ס"ג בעמלת: [עא] ר"ת ס"ג בעמלת: [עב] ר"ת ס"ג בעמלת: [עג] ר"ת ס"ג בעמלת: [עד] ר"ת ס"ג בעמלת: [עה] ר"ת ס"ג בעמלת: [עו] ר"ת ס"ג בעמלת: [עז] ר"ת ס"ג בעמלת: [עח] ר"ת ס"ג בעמלת: [עט] ר"ת ס"ג בעמלת: [פ] ר"ת ס"ג בעמלת: [פא] ר"ת ס"ג בעמלת: [פב] ר"ת ס"ג בעמלת: [פג] ר"ת ס"ג בעמלת: [פד] ר"ת ס"ג בעמלת: [פה] ר"ת ס"ג בעמלת: [פו] ר"ת ס"ג בעמלת: [פז] ר"ת ס"ג בעמלת: [פח] ר"ת ס"ג בעמלת: [פט] ר"ת ס"ג בעמלת: [צ] ר"ת ס"ג בעמלת: [צא] ר"ת ס"ג בעמלת: [צב] ר"ת ס"ג בעמלת: [צג] ר"ת ס"ג בעמלת: [צד] ר"ת ס"ג בעמלת: [צה] ר"ת ס"ג בעמלת: [צו] ר"ת ס"ג בעמלת: [צז] ר"ת ס"ג בעמלת: [צח] ר"ת ס"ג בעמלת: [צט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ק] ר"ת ס"ג בעמלת: [קא] ר"ת ס"ג בעמלת: [קב] ר"ת ס"ג בעמלת: [קג] ר"ת ס"ג בעמלת: [קד] ר"ת ס"ג בעמלת: [קה] ר"ת ס"ג בעמלת: [קו] ר"ת ס"ג בעמלת: [קז] ר"ת ס"ג בעמלת: [קח] ר"ת ס"ג בעמלת: [קט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ר] ר"ת ס"ג בעמלת: [רא] ר"ת ס"ג בעמלת: [רב] ר"ת ס"ג בעמלת: [רג] ר"ת ס"ג בעמלת: [רד] ר"ת ס"ג בעמלת: [רה] ר"ת ס"ג בעמלת: [רו] ר"ת ס"ג בעמלת: [רז] ר"ת ס"ג בעמלת: [רח] ר"ת ס"ג בעמלת: [רט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ש] ר"ת ס"ג בעמלת: [שא] ר"ת ס"ג בעמלת: [שב] ר"ת ס"ג בעמלת: [שג] ר"ת ס"ג בעמלת: [שד] ר"ת ס"ג בעמלת: [שה] ר"ת ס"ג בעמלת: [שו] ר"ת ס"ג בעמלת: [שז] ר"ת ס"ג בעמלת: [שח] ר"ת ס"ג בעמלת: [שט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ת] ר"ת ס"ג בעמלת: [תא] ר"ת ס"ג בעמלת: [תב] ר"ת ס"ג בעמלת: [תג] ר"ת ס"ג בעמלת: [תד] ר"ת ס"ג בעמלת: [תה] ר"ת ס"ג בעמלת: [תו] ר"ת ס"ג בעמלת: [תז] ר"ת ס"ג בעמלת: [תח] ר"ת ס"ג בעמלת: [תט] ר"ת ס"ג בעמלת: [י] ר"ת ס"ג בעמלת: [יא] ר"ת ס"ג בעמלת: [יב] ר"ת ס"ג בעמלת: [יג] ר"ת ס"ג בעמלת: [יד] ר"ת ס"ג בעמלת: [טו] ר"ת ס"ג בעמלת: [יז] ר"ת ס"ג בעמלת: [יח] ר"ת ס"ג בעמלת: [יט] ר"ת ס"ג בעמלת: [כ] ר"ת ס"ג בעמלת: [כא] ר"ת ס"ג בעמלת: [כב] ר"ת ס"ג בעמלת: [כג] ר"ת ס"ג בעמלת: [כד] ר"ת ס"ג בעמלת: [כה] ר"ת ס"ג בעמלת: [כו] ר"ת ס"ג בעמלת: [כז] ר"ת ס"ג בעמלת: [כח] ר"ת ס"ג בעמלת: [כט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ל] ר"ת ס"ג בעמלת: [לא] ר"ת ס"ג בעמלת: [לב] ר"ת ס"ג בעמלת: [לג] ר"ת ס"ג בעמלת: [לד] ר"ת ס"ג בעמלת: [לה] ר"ת ס"ג בעמלת: [לו] ר"ת ס"ג בעמלת: [לז] ר"ת ס"ג בעמלת: [לח] ר"ת ס"ג בעמלת: [לט] ר"ת ס"ג בעמלת: [מ] ר"ת ס"ג בעמלת: [מא] ר"ת ס"ג בעמלת: [מב] ר"ת ס"ג בעמלת: [מג] ר"ת ס"ג בעמלת: [מד] ר"ת ס"ג בעמלת: [מה] ר"ת ס"ג בעמלת: [מו] ר"ת ס"ג בעמלת: [מז] ר"ת ס"ג בעמלת: [מח] ר"ת ס"ג בעמלת: [מט] ר"ת ס"ג בעמלת: [נ] ר"ת ס"ג בעמלת: [נא] ר"ת ס"ג בעמלת: [נב] ר"ת ס"ג בעמלת: [נג] ר"ת ס"ג בעמלת: [נד] ר"ת ס"ג בעמלת: [נה] ר"ת ס"ג בעמלת: [נו] ר"ת ס"ג בעמלת: [נז] ר"ת ס"ג בעמלת: [נח] ר"ת ס"ג בעמלת: [נט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ס] ר"ת ס"ג בעמלת: [סא] ר"ת ס"ג בעמלת: [סב] ר"ת ס"ג בעמלת: [סג] ר"ת ס"ג בעמלת: [סד] ר"ת ס"ג בעמלת: [סה] ר"ת ס"ג בעמלת: [סו] ר"ת ס"ג בעמלת: [סז] ר"ת ס"ג בעמלת: [סח] ר"ת ס"ג בעמלת: [סט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ע] ר"ת ס"ג בעמלת: [עא] ר"ת ס"ג בעמלת: [עב] ר"ת ס"ג בעמלת: [עג] ר"ת ס"ג בעמלת: [עד] ר"ת ס"ג בעמלת: [עה] ר"ת ס"ג בעמלת: [עו] ר"ת ס"ג בעמלת: [עז] ר"ת ס"ג בעמלת: [עח] ר"ת ס"ג בעמלת: [עט] ר"ת ס"ג בעמלת: [פ] ר"ת ס"ג בעמלת: [פא] ר"ת ס"ג בעמלת: [פב] ר"ת ס"ג בעמלת: [פג] ר"ת ס"ג בעמלת: [פד] ר"ת ס"ג בעמלת: [פה] ר"ת ס"ג בעמלת: [פו] ר"ת ס"ג בעמלת: [פז] ר"ת ס"ג בעמלת: [פח] ר"ת ס"ג בעמלת: [פט] ר"ת ס"ג בעמלת: [צ] ר"ת ס"ג בעמלת: [צא] ר"ת ס"ג בעמלת: [צב] ר"ת ס"ג בעמלת: [צג] ר"ת ס"ג בעמלת: [צד] ר"ת ס"ג בעמלת: [צה] ר"ת ס"ג בעמלת: [צו] ר"ת ס"ג בעמלת: [צז] ר"ת ס"ג בעמלת: [צח] ר"ת ס"ג בעמלת: [צט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ק] ר"ת ס"ג בעמלת: [קא] ר"ת ס"ג בעמלת: [קב] ר"ת ס"ג בעמלת: [קג] ר"ת ס"ג בעמלת: [קד] ר"ת ס"ג בעמלת: [קה] ר"ת ס"ג בעמלת: [קו] ר"ת ס"ג בעמלת: [קז] ר"ת ס"ג בעמלת: [קח] ר"ת ס"ג בעמלת: [קט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ר] ר"ת ס"ג בעמלת: [רא] ר"ת ס"ג בעמלת: [רב] ר"ת ס"ג בעמלת: [רג] ר"ת ס"ג בעמלת: [רד] ר"ת ס"ג בעמלת: [רה] ר"ת ס"ג בעמלת: [רו] ר"ת ס"ג בעמלת: [רז] ר"ת ס"ג בעמלת: [רח] ר"ת ס"ג בעמלת: [רט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ש] ר"ת ס"ג בעמלת: [שא] ר"ת ס"ג בעמלת: [שב] ר"ת ס"ג בעמלת: [שג] ר"ת ס"ג בעמלת: [שד] ר"ת ס"ג בעמלת: [שה] ר"ת ס"ג בעמלת: [שו] ר"ת ס"ג בעמלת: [שז] ר"ת ס"ג בעמלת: [שח] ר"ת ס"ג בעמלת: [שט] ר"ת ס"ג בעמלת: [ת] ר"ת ס"ג בעמלת: [תא] ר"ת ס"ג בעמלת: [תב] ר"ת ס"ג בעמלת: [תג] ר"ת ס"ג בעמלת: [תד] ר"ת ס"ג בעמלת: [תה] ר"ת ס"ג בעמלת: [תו] ר"ת ס"ג בעמלת: [תז] ר"ת ס"ג בעמלת: [תח] ר"ת ס"ג בעמלת: [תט] ר"ת ס"ג בעמלת:

הגהות הב"ח

(ל) נמ' ור' יסודה כפי ולפ: (ג) שם לא מיתפיס ולפי' לפ מימי לומר: (ג) רש"י ד"ה מה מוסיפי נ"ב מיס גיכסא אמרא לפי רש"ל ז: (ד) ד"ה ל"ת ס"ג וכן כתוב בספרים וכו' כדאמרינ בפירקין כ"ל ותיבת כלוין נמחק:

רבינו גרשום

מה מוסיפי לרבות את האשה · כלומר מהכא נלמד שמוסיפי לרבות את האשה שעשתה תמורה ת"ל דמר יסיר ריבה'[ורבנן נפקא לרבן אשה מאם המר מי"ו דמאם דמיותר ולא צריך למיכתבי: הני מילי דהשתא הכתוב אשה לאיש בעונש(ר"ל)דשוה בכל בין ביחיד בין בצבור אבל חכא כיון דלאו אשה הוא דתנן אין הצבור כו' · ל"א ס"ד הני מילי דהשתא אשה לאיש בלאו שיש בו מעשה אבל מימר דלאו מעשה הוא אלא דיבור אימא לא תילפי קס"ל: שלא הגיע לעונת נדרים · לשון בר"ש: ש"ב שגיטתרדיו בבוקי: מופלא שיודע לשם מי נודר דמצי למימר איש כי יהוד נדר בערך מת ת"ל כי יפליא כו'] מדאמקדושי מקדיש מופלא המסך לאיש דנדר היינו מקדיש · דתניא איש איש · אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם לרבות עובדי כוכבים: קדשי עובדי כוכבים · זבחים שתעובדי כוכבים מקדישין לא נתנין ולא מעלין מפורש לקמן: ואין מביאין עליהם נסכים · (ל) משמע הכא דאאי לישנא שתעובדי כוכבים אין מביאין על קרבנן נסכים משלהן (והא דאמרינן)הא דתנן בסס' שקלים עובד כוכבים ששילח שלהן ממדינת הים ושילח עמה נסכיה קריבין משלו הייט תקנת'דרבנן דו' דברים התקינו ב"ד חה אחד מהם ולא מדאמריתא ולהאי לישנא דתחב אמרינן מביאין נסכים בפני עצמן הייט דאין מתנדבין להביא נסכין (בפני עצמן) בלא זבח אבל קרבנם מתון נסכים (בין) אז משלהן (בין) אז משל צבור דנפיק ג) מלכל נדריהם דמפרש בפרק ואלו נדרים

מה מוסיפי לרבות את האשה · כלומר מהכא נלמד שמוסיפי לרבות את האשה שעשתה תמורה ת"ל דמר יסיר ריבה'[ורבנן נפקא לרבן אשה מאם המר מי"ו דמאם דמיותר ולא צריך למיכתבי: הני מילי דהשתא הכתוב אשה לאיש בעונש(ר"ל)דשוה בכל בין ביחיד בין בצבור אבל חכא כיון דלאו אשה הוא דתנן אין הצבור כו' · ל"א ס"ד הני מילי דהשתא אשה לאיש בלאו שיש בו מעשה אבל מימר דלאו מעשה הוא אלא דיבור אימא לא תילפי קס"ל: שלא הגיע לעונת נדרים · לשון בר"ש: ש"ב שגיטתרדיו בבוקי: מופלא שיודע לשם מי נודר דמצי למימר איש כי יהוד נדר בערך מת ת"ל כי יפליא כו'] מדאמקדושי מקדיש מופלא המסך לאיש דנדר היינו מקדיש · דתניא איש איש · אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם לרבות עובדי כוכבים: קדשי עובדי כוכבים · זבחים שתעובדי כוכבים מקדישין לא נתנין ולא מעלין מפורש לקמן: ואין מביאין עליהם נסכים · (ל) משמע הכא דאאי לישנא שתעובדי כוכבים אין מביאין על קרבנן נסכים משלהן (והא דאמרינן)הא דתנן בסס' שקלים עובד כוכבים ששילח שלהן ממדינת הים ושילח עמה נסכיה קריבין משלו הייט תקנת'דרבנן דו' דברים התקינו ב"ד חה אחד מהם ולא מדאמריתא ולהאי לישנא דתחב אמרינן מביאין נסכים בפני עצמן הייט דאין מתנדבין להביא נסכין (בפני עצמן) בלא זבח אבל קרבנם מתון נסכים (בין) אז משלהן (בין) אז משל צבור דנפיק ג) מלכל נדריהם דמפרש בפרק ואלו

מנחות: [בטלן להחסיר · דמעלין בהן והייבין משום פגול כו'] אבל בקרשי ברוך הבית מעלין · דקדשי ה' נינהו [ולרבי בר חמא דקא בעי לה קסבר מהכא לא תשמוס דהקדיש עובד כוכבים לא קא מבעיא לה דודאי אין עושין תמורה כי קא מבעיא ליה הקדיש עובד כוכבים להתכפר ישראל לפטור דבתרא של ישראל בהר מקדיש אוליון דמקדיש עובד כוכבים הוא ואין עושה תמורה אי בתר מתכפר דישראל הוא אוליון ועושה תמורה:מקדיש מוסיף ושמש כשהוא נגאל הקדש:ומתכפר עושה תמורה:אלמא בתר מתכפר אוליון:

מעבר

ויליף

מנחות: [בטלן להחסיר · דמעלין בהן והייבין משום פגול כו'] אבל בקרשי ברוך הבית מעלין · דקדשי ה' נינהו [ולרבי בר חמא דקא בעי לה קסבר מהכא לא תשמוס דהקדיש עובד כוכבים לא קא מבעיא לה דודאי אין עושין תמורה כי קא מבעיא ליה הקדיש עובד כוכבים להתכפר ישראל לפטור דבתרא של ישראל בהר מקדיש אוליון דמקדיש עובד כוכבים הוא ואין עושה תמורה אי בתר מתכפר דישראל הוא אוליון ועושה תמורה:מקדיש מוסיף ושמש כשהוא נגאל הקדש:ומתכפר עושה תמורה:אלמא בתר מתכפר אוליון:

הכי גרסינן ויליף סוף הקדש מתחלת הקדש מה תחילת הקדש יורש ממר אף סוף הקדש יורש סומך (ל) ר' יהודה האי ואם המר ימיר מאי עביד ליה לרבות (מ) את האשה וכדתניא[א] לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא (נ) לשון זכר שנאמר לא יחליפנו ולא ימיר אותו *אשה מנין *ת"ל ואם המר ימיר לרבות את האשה ולר"מ אשה מנא ליה נפקא ליה (ס) מואם ור' יהודה ואם לא דריש ובין ר"מ ובין ר' יהודה מעמא דרבי קרא לאשה הא לא רבייה קרא ה"א כי עבדא תמורה לא לקיא *והאמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי רבי ישמעאל °איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה (ז) איצטריך מהו דתימא ה"מ עונש דשוה בין ביחיד בין בצבור אבל הבא כיון דעונש שאינה שוה בכל הוא דתנן (ט) *אין הצבור והשותפין עושין תמורה אשה נמי כי עבדא לא לקיא (י) קמ"ל: בעי רמי בר חמא קמן מהו* (יא) שימיר היכי דמי אילימא בקטן שלא הגיע לעונת נדרים (יב) לא תיבעי לך דכיון אקדושי לא אקדיש אמורי ממיר אלא כי קמבעיא ליה בקטן (יג) *שהגיע לעונת נדרים מי אמרינן (יד) כיון דאמר מר איש מה ת"ל °כי יפליא נדר °לרבות *מופלא הסמוך לאיש דקדשו קדוש מדאקדושי מקדיש אמורי נמי ממיר או דלמא (טו) כיון דלאו בר עונשין הוא בתמורה לא (יז) מתפיס (יח) אם תימצי לומר קטן עביד תמורה דהא אתי לכלל עונשין עובד כוכבים מהו שימיר מ אמרת מדאקדושי מקדיש (יט) דתניא *איש איש מה תלמוד לומר איש איש לרבות את העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות בישראל אמורי נמי ממיר או דלמא כיון דלא אתי לכלל עונשין כי עביד תמורה לא קדשה: אמר רבא ת"ש (כ) דתניא קדשי עובדי כוכבים °לא נתנין ולא מעלין °ואין חייבין עליהם משום פיגול נותר וטמא (כא) °אין עושין תמורה °ואין מביאין (עליהם) נסכים אבל קרבנו טעון נסכים דברי ר"ש א"ר יוסי בבולן אני רואה להחמיר (כב) בר"א בקדשי מזבח °אבל בקדשי בדק הבית מועלין בהן קתני מיהא אין עושין תמורה (כג) ורמי בר חמא בהקדיש עובד כוכבים להתכפר עובד כוכבים לא קמבעיא לי (כד) כי קמבעיא לי בהקדיש עובד כוכבים ומתכפר (כה) בישראל בתר מקדיש אוזלינן או בתר מתכפר אזלינן תיפשוט ליה מדר' אבהו (כו) דא"ר אבהו א"ר יוחנן °המקדיש מוסיף חומש °ומתכפר עושה תמורה והתורם משלו

על

(ל) [ל"ל מכיון] נ) [דף ג'] ל"ק מ"ו

(מ) [ל"ל מכיון] נ) [דף ג'] ל"ק מ"ו

מדרבנן במנחות (דף עג:) אים אים (ל) מבני ישראל אשר יקריב קרבנו ואמרינן מה ת"ל אים אים לרבות עובדי כוכבים שנדרין נדרים ונדבות בישראל: **דלא אתי לכלל עונשין** · דעובד כוכבים לא לקי לעולם אבל קמן אתי לכלל עונשין כשהוא בן י"ג שנה ויום אחד: **לא נתנין ולא מעלין** · שאם נהנה מהן לא מייתי קרבן מעילה דלא דיינינן ליה כשאר קדשים שנהנהו מהן מעל: **אין חייבין עליהן** (נ) · כדמסיק לקמן: **ואין מביאין כו'** · ה"נ ואין מביאין נסכים וכ"ג עליהן והכי הא (פ) פירושו דאין מביאין נסכים של עובדי כוכבים בפני עצמן כישראל שמתנדבין נסכים בפני עצמן אבל בהדי קרבנו מביאין נסכים דבהדי קרבנו מביאין נסכים (ס) מבני ישראל אשר יקריב קרבנו ואמרינן מה ת"ל אים אים לרבות עובדי כוכבים שנדרין נדרים ונדבות בישראל כ

הכל ממירין פרק ראשון תמורה ג

עין משפט
נר מצוה

יט א מיי' פ"ד מהלכות תרומות הלכה כ :

ופי' נ"ק

כ ב מיי' פ"ט מהלכות מעילה הלכה טו :

כא ג מיי' פ"ל מהלכות תמורה הלכה ל ופי"ח מהלכות סנהדרין הלכה כ :

ויליף עוסר חילול מעומאה • דבקדשי עובדי כוכבים אין בהן [מקום "עוסר" כג] **וכתיב נבי עוסר** (ויקרא יט) **ואוכליו עונו ישא כי לקדשים מלו** • מה חילול האמור נבי מומאה ישראל ולא עובדי כוכבים אף חילול האמור כאן ישראל ולא עובדי כוכבים (ג): כל] הסתא קא מפרשינן לטולה בריש תא וקתני ואין עושין תרומה ומאי טעמא אין עושין תמורה: **ס"ג דליתקש תמורת בכסף למעשר בכסף** • כדאמרינן לקמן בשילהי פירקין (דף יג:) והלא מעשר בכלל שאר הקדשים וכו' למה יצא להקיש אליו ולומר לך דמה מעשר קרבן יחיד ועושה תמורה אף כל קרבן יחיד כה) ועושה תמורה לאפוקי קרבנות לבור: **מעשר בכסף ליתקש למעשר דגן** • כדאמרינן בבכורות (דף נג:) עשר מעשר בשתי מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן: **וגבי מעשר דגן כתיב** (במדבר יח) **כי את מעשר בני ישראל** • דמשמע בני ישראל ולא עובדי כוכבים הכי נמי גבי מעשר בהמה ישראל ולא עובדי כוכבים וכי תיכי דאמרינן גבי מעשר בהמה ישראל ולא עובדי כוכבים הכי נמי גבי תמורת בהמה שהרי הוקשו כולן זה לזה ומהכא נפקא לקדשי עובדי כוכבים אין עושין תמורה כו): **אזרח** • זהו ישראל ולא העובד כוכבים מביא נסכים כלל: **יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים** • אפילו מנסכים לבור: **ת"ל ככה** • דככה עיכובא הוא דודאי טעונין נסכים ומנסך לבור (ג) כז) ולא"ל דכתיב בספרים ול"ג עליהן משמע הכי אזרח כגון ישראל מביא נסכים אפי' בפני עצמן ואין העובד כוכבים מביא נסכים בפני עצמן יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים ת"ל ככה והוי עיכובא דודאי קרבנו טעון נסכים אפי' משלו דמקבלים מיניה דמי נסכים: **ס"ג מאי טעמא לה' לתיב בסו** • ול"ג קדש לה' וכל מלאתי בזבחים בפ' ב"ם (דף מה:) מאי טעמא לה' כתיב בהו בקדשי עובדי כוכבים דכתיב אים אים*) (מבני ישראל אשר יקריב לה' הלכך מעלין: ומסק"ל את חבירו בשם הקדש"ינן הפקר"ם תרומה לבכורים לא בשבריש קא מיירי דהיינו מ עשה שהקדיש תרומה אלא כגון שנתן עינו בצבר והלשם תרומה מכות עד: שבועות כפ: [ל"ל רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי כו' וכן איתא במכות ובשבועות ובזה מבין מ"ש רש"י בכל ד"ה רבי יהודה היא דקא מתמה לקמן מעשה בכל מילתא]

[בכ"מ לא: מכות ה: מז: כ: זבחים כנר: סנהדרין סג:]

מזמאה נ"ק

[זבחים מה:]

[בזבחים שם ליתא]

[פסחים נג: קידושין מב: סנהדרין לד: זבחים מה: מעילה יח:]

רבינו גרשום

טוכת הנאה שלי שיכול לקבל מישראל הבירו זו אי סלע כדי לייתנה לבן בתו כהן: ורחי בר חמא • קא סבר מיהא לא תפשוט דהתוא דקאמר רבי אבהו א"ר יוחנן דמתכפר עושה תמורה משום דקא אתי האי מתכפר מכח ישראל דקרבן דידיה עביד תורה כלומר דהקדיש ישראל להתכפר ישראל• אבל הקדיש עובד כוכבים להתכפר מי מצי עביד דלא הוה מתחלה ועד סוף ברשות ההוא מתכפר מי מצי עביד מתכפר תמורה אי לא תיקו: לא מועלין • בהן מדאורייתא אפילו הכי (כי) לא נהנין מהן **מדרבנן**: לא איתקש הוורת בהמה למעשר בהמה • דכתיב נבי מעשר בהמה לא יבקר בין טוב לרע ולא יחיירנו וכתיב בתמורת בהמה לא יחליפנו ולא ימיר אותו ומעשר בהמה איתקש למעשר דגן כדאמר בפרק מעשר בהמה עשר תעשר בשתי מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר דגן ואחד מעשר בהמה: ס"ם לה' כתיב ביה • דכתיב לכל נדריהם אשר יקריבו לה' הלכך מועלין: וסק"ל את חבירו בשם הקדש"ינן הפקר"ם תרומה לבכורים לא בשבריש קא מיירי דהיינו מ עשה שהקדיש תרומה אלא כגון שנתן עינו וצבר והלשם תרומה

[ב"מ לא: מכות ה: מז: כ: זבחים כנר: סנהדרין סג:]

ויליף עוסר חילול מעומאה וכתב ביה בטומאה כס) כני ישראל ולא עובדי כוכבים ג) והקשה הר"ם ומילף עוסר חילול חילול מעומאה שמשם בטומאה דאמר בפרק ב' דזבחים (דף עו:) דקדשי עובדי כוכבים לא קרבי בטומאה דאמר התם אלא למעוטי עובדי כוכבים הסתא אין לא מרלה דאמר מר בעובדי כוכבים בין בטוגב בין במזיד לא הוולה בטומאה קרב וי"ל דיש לנו למילף מפי מטומאה לא) [דכתיב] בחד קרא כדאיתא בזבחים פ' ב"ם (דף מה:) דתני לוי מכן אחד בפסול זמן הכתוב מדבר ת"ל ולא יחללו את קדשי בני ישראל בשני חילולין הכתוב מדבר אחד פסול עוסר ואחד פסול טומאה לא): **ומעשר** דגן • כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים והייטו רבי שמעון "דאית ליה הך דרשה אבל רבנן פליגי עליה ולישנא קמא שייך לרבנן: נג) **מאי** תרומה קדושת הגוף • ואם תאמר והא אמר "הוי במעילה בחזרה דילפינן חטא חטא מתרומה הוה לן למימר כי הכא מה תרומה קדושת הגוף ולא יהא חזרה במעילה אלא בקדשי מזבח וקיימא לן דאפילו בקדשי בדק הבית שייך בהן חזרה במעילה כדתנן ("בכריתות (דף יג:) יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואם אחד וקתניב מוקדשים דשור וחמור) וכן כמה דרשות דרשינן. בפ' בתרא דמעילה (דף יח:) פגם ונכנה ונליח שנעשה שליחותו דגמרינן מתרומה היה לנו לומר דלא נהני בקדשי בדק הבית וי"ל הא דמעטינן הכא קדשי בדק הבית היינו משום דכתיב הכא לה'* : **והרי** מימר לאו שאין בו מעשה ולקי • ואם תאמר אמאי לא פריך הכי נמי ממולית סס רע ונדים זוממין דלאו שאין בו מעשה ולקי וי"ל דלא בעי למיפרך מהני דכתיב בהו מלקות בתורה וא"ם במסכת מכות (דף ח:) דאמר "עולת לאו שאין בו מעשה לוקין עליו דיליף ממולית סס רע ופריך מה למולית סס רע שכן קנס ולימא לו כשבוע לו מימר לו הד מהכך דשמעתין לד) [ויכיח] וי"ל דאין ה"נ אלא דמעתין דלקמן וי"ל דאה"ג הוי מלי לאוקמי לה) אלא דשפיר שני: **אף** המקדים תרומה לבכורים לקמן מפרש טעמא דאמר רב מלאכתך ודמעך לא תאחר מלאכתך זו בכורים ודמעך זו תרומה ואמר רחמנא לא תאחר ובספרי מפרש טעמא אחריונא יקדמו בכורים שיש להן ד' שמות ורש"י מייתי ליה לקמן(ל' ד-ל"ם מפני): מבועה

[ל"ל רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי כו' וכן איתא במכות ובשבועות ובזה מבין מ"ש רש"י בכל ד"ה רבי יהודה היא דקא מתמה לקמן מעשה בכל מילתא]

יט א מיי' פ"ד מהלכות תרומות הלכה כ :

ופי' נ"ק

כ ב מיי' פ"ט מהלכות מעילה הלכה טו :

כא ג מיי' פ"ל מהלכות תמורה הלכה ל ופי"ח מהלכות סנהדרין הלכה כ :

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר מר קדשי כל"ל ותות מ"ו נמחק : (ב) רש"י ד"ה וכתיב נבי וכו' ולא עובדי כוכבים הס"ד ואח"כ מ"ם ואין עושין תמורה כו' הסתא: (ג) ד"ה ת"ל ככה וכו' ומשל איכור ול"ג עליהן ומשמע כל"ל ותיכות ול"ל דכתיב בספרים נמחק : (ד) ד"ה רבי יהודה היא כו' דקא מיתמה הלכך הוא כעשה מעשה הס"ד ואח"כ מ"ם מון מגבעגו:

[עיין תוספות קידושין מא: ד"ה הנכרי וכתוסי כו' ובכ"ם פ"ג מ"ם הקדמון' ל"ל מה]

[סנהדרין פד:]

[ל"ל ואמרת אליהם]

שיטה מקובצת

א) שלו ורבי בר חמא התם תיבות א"ל בחתק: ב) תמורה אי לא תיקו: ג) לא נהנין מדרבנן מי' כיון דאין בהן מעילה ע"כ לא נהנין אלא מדרבנן והקשה הר"ר יעקב בר שמואל מנלן והלא שלמים שאין מועלין בהם ואסורין בהנאה מן התורה וי"ל דשמעינ ליה דכיון שיש בהן כל הקולי' הללו שאין בהן פיגול ונותר ומומא דלא הוי מדאורייתא • תוס': ד) עי' בהשמטות בסוף הספר: ה) ובתרומה כתיב בני ישראל בפרק האיש מקדש אמרינן תרומת עובד כוכבים מדמעא ור"ש פוטרים"ת משו' דסברי ר"ש דנגר ולא דינון עובד כוכבי' ור"י פ' משום דסבר בני ישראל ולא עובדי כוכבים: ו) ואין ס"א ואין חייבין עליהן משום פיגול ונותר ומומא ס"ם פיגול ליף עון עון מנותר כתיב נבי פיגול והנשא האוכלת מבנה עונה חשא וכתיב נבי נותר ואוכלו עונו ישא כי את קדש ה' חילל ונותר חילול חילול כתיב נבי טומאה חילול ונותר מקדשי בני ישראל ולא יחללו בני ישראל ולא עובדי כוכבי' כך נ' גמ' של קלף

מכות עד: שבועות כפ:

אין

לא נהנין מדרבנן • והקשה הר"ר יעקב למה לנו לומר דרבנן היא דלמא מדאורייתא היא כיון דמרבנן מאיס אם שבודרין העובדי כוכבים כיסרמל "דכה"ג אמר (מעלה דף ז:) בשלמי ישראל דלא נהנין דאוריית' דאמ"ג דלין בהן מעילה וא"ל כיון דלין בהן קדושה לענין פיגול עוסר וטמא אין בו קדושה נמי לענין הכאה דאוריית': **ויליף** עוסר חילול מעומאה: וכתב ביה בטומאה כס) בני ישראל ולא עובדי כוכבים ג) והקשה הר"ם ומילף עוסר חילול חילול מעומאה שמשם בטומאה דאמר בפרק ב' דזבחים (דף עו:) דקדשי עובדי כוכבים לא קרבי בטומאה דאמר התם אלא למעוטי עובדי כוכבים הסתא אין לא מרלה דאמר מר בעובדי כוכבים בין בטוגב בין במזיד לא הוולה בטומאה קרב וי"ל דיש לנו למילף מפי מטומאה לא) [דכתיב] בחד קרא כדאיתא בזבחים פ' ב"ם (דף מה:) דתני לוי מכן אחד בפסול זמן הכתוב מדבר ת"ל ולא יחללו את קדשי בני ישראל בשני חילולין הכתוב מדבר אחד פסול עוסר ואחד פסול טומאה לא): **ומעשר** דגן • כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים והייטו רבי שמעון "דאית ליה הך דרשה אבל רבנן פליגי עליה ולישנא קמא שייך לרבנן: נג) **מאי** תרומה קדושת הגוף • ואם תאמר והא אמר "הוי במעילה בחזרה דילפינן חטא חטא מתרומה הוה לן למימר כי הכא מה תרומה קדושת הגוף ולא יהא חזרה במעילה אלא בקדשי מזבח וקיימא לן דאפילו בקדשי בדק הבית שייך בהן חזרה במעילה כדתנן ("בכריתות (דף יג:) יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואם אחד וקתניב מוקדשים דשור וחמור) וכן כמה דרשות דרשינן. בפ' בתרא דמעילה (דף יח:) פגם ונכנה ונליח שנעשה שליחותו דגמרינן מתרומה היה לנו לומר דלא נהני בקדשי בדק הבית וי"ל הא דמעטינן הכא קדשי בדק הבית היינו משום דכתיב הכא לה'* : **והרי** מימר לאו שאין בו מעשה ולקי • ואם תאמר אמאי לא פריך הכי נמי ממולית סס רע ונדים זוממין דלאו שאין בו מעשה ולקי וי"ל דלא בעי למיפרך מהני דכתיב בהו מלקות בתורה וא"ם במסכת מכות (דף ח:) דאמר "עולת לאו שאין בו מעשה לוקין עליו דיליף ממולית סס רע ופריך מה למולית סס רע שכן קנס ולימא לו כשבוע לו מימר לו הד מהכך דשמעתין לד) [ויכיח] וי"ל דאין ה"נ אלא דמעתין דלקמן וי"ל דאה"ג הוי מלי לאוקמי לה) אלא דשפיר שני: **אף** המקדים תרומה לבכורים לקמן מפרש טעמא דאמר רב מלאכתך ודמעך לא תאחר מלאכתך זו בכורים ודמעך זו תרומה ואמר רחמנא לא תאחר ובספרי מפרש טעמא אחריונא יקדמו בכורים שיש להן ד' שמות ורש"י מייתי ליה לקמן(ל' ד-ל"ם מפני): מבועה

[ל"ל רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי כו' וכן איתא במכות ובשבועות ובזה מבין מ"ש רש"י בכל ד"ה רבי יהודה היא דקא מתמה לקמן מעשה בכל מילתא]

על של חבירו "טובת הנאה שלו ס) **א"ל התם הוא דקאתי מכח ישראל משום הכי אזלינן בתר מתכפר והוה ליה תחילתו וסופו ביד ישראל אבל הכא הכי קא מיבעיא ליה מי בעינן מתחילה ועד סוף דתיקו ברשות מאן דעביד תמורה** ג) **תיקו: אמר מר** (ד) *מוקדשי עובדי כוכבים לא נהנין ולא מועלין לא נהנין מדרבנן ג) ולא מועלין *מדאורייתא מ"ט דכתיב °נפש כי תמעול מעל והטאה בשגגה *ויליפנן מהטאה מתרומה ומדתרומ' כתיב °בני ישראל ולא עובדי כוכבים ואין חייבין עליהם משום פיגול נותר וטמא דכתיב בה בטומאה °דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם [וגו'] ויליף נותר חילול חילול מטומאה דכתיב גבי טומאה °בני ישראל ולא יחללו וגו' וכתיב גבי נותר °ואוכליו עונו ישא כי את קדש ה' חלל ויליף פיגול עון עון מנותר דכתיב גבי פיגול °והנפש האוכלת ממנו עונה חשא וכתיב גבי נותר °ואוכליו עונו ישא כי את קדש ה' חלל וכולהו בני ישראל ולא עובדי כוכבים ואין עושין תמורה דכתיב °לא יחליפנו ולא ימיר וכתיב בריש ענין ז) °דבר אל בני ישראל (*לאמר) ח) אישכי יפליא נדר בערכך ט) ל"א ואין עושין תמורה מ"ט דאיתקשא תמורת בהמה למעשר בהמה ומעשר בהמה למעשר דגן י) וגבי מעשר דגן כתיב יא) °(כל) [כי את] מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' בני ישראל ולא עובדי כוכבי' יב): ואין מביא (עליהן) נסכים אבל קרבנו טעון נסכים דברי רבי שמעון: מנה"מ דתנו יג) רבנן °אזרח יג) אזרח מביא נסכים ואין העובד כוכבים מביא נסכים יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים ת"ל ככה אמר ר' יוסי רואה אני בכולן להחמיר מאי טעמא °לה' כתיב יד) ביה בד"א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית טו) מועלין בהן מ"ט דכי גמרינן מעילה חטא חטא מתרומה דומיא דתרומה דקדוש קדושת הגוף אבל בקדושת בדק הבית דקדושת דמים לא אמר רב יהודה טז) אמר רב כל לא תעשה יז) בתורה עשה בה מעשה חייב לא עשה בה מעשה פטור וכללא הוא דלאו שאין בו מעשה פטור והרי מימר דלאו שאין בו מעשה הוא ולקי דתנן לא יח) שהוא רשאי להמיר אלא שאם המיר מומר וסופג את הארבעים אמר לך רב הא מני רבי יהודה היא דאמר *לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ומי מצית מוקמת למתניתין כר' יהודה והא אוקימתא לרישא דלא כרבי יהודה דקתני הכל ממירין יט) הכל לאיתויי מאי לאיתויי יורש ודלא כרבי יהודה האי תנא סבר לה כוותיה בחדא דלאו שאין בו מעשה לוקין עליו ופליג עליה בחדא דאילו רבי יהודה סבר יורש אינו סומך יורש אינו ממיר ותנא דידן סבר יורש סומך יורש ממיר *אמר רב אידי בר אבין אמר רב עמרם א"ר יצחק א"ר יוחנן כ) *משום ר' יוסי הגלילי כל לא תעשה שבתורה עשה כא) בו מעשה לוקה לא עשה בו מעשה פטור דרוש מנשבע ומימר ומקלל חבירו בשם אף על פי שלא עשה מעשה חייב משום רבי יוסי ברבי חנינא אמרו אף המקדים תרומה לביכורים נשבע מנלן א"ר יוחנן משום ג) ר"מ אמר קרא כב) °) כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא בית דין של מעלה**

אין

ס) [זבחים מכי מנחות עג:] ג) [בשבועות כפ: ליתא ר"ש בן יוחאי] ט) שמות כ

הישגות רש"י ותוס' ז"ל: ז) ענין דתמורה דבר: ח) לאמר עי' תוס' ערכין דף ה' ע"ב: ט) בערכך בני ישראל ולא עובדי כוכבים ל"א: י) ומעשר בהמה למעשר דגן:כפ' ב"ש פריך והיאך דנין לחמר מן המלמד ומשני • תוס': יא) כתיב כי את מעשר תיבת כל נמחק • יב) ולא עובדי כוכבים דאתא למעט נשים דכיון דאיתרבו לתמורה אין למעטיה: יג) אזרח אזרח מביא נסכים בפני עצמן ואין העובד כוכבים מביא [נסכים] בפני עצמן יכול בשאן מביאין קרבן אינו סעון נסכים לא משלו ולא משל צבור אפילו עם הזבח ואין העובד כוכבים כו' אפילו עם הזבח ואין מביא נסכים בפני עצמן יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים ת"ל ככה: יד) כתיב בהו אות י' נמחק: טו) עי' בהשמטות בסוף המסכת: טז) אמר רב יהודה האי כללא לא מיירי אלא בהני דאינן מסורשין בהן מלקות דהא נשבע ומקלל ומוציא שם רע ועדים וזוממין לוקין אע"פ שאין בהן מעשה • תוס': יז) תעשה שבתורה עשה מעשה חייבי לא עשה מעשה פטור • יח) לא שאדם שאינו רשאי • יט) מסורין ואצטת חבל: כ) משום שבועות דף כ"א והרשב"א מ' קמ"ח: כא) מעשה לוקה לא עשה מעשה פטור: כב) לא ינקה כל' בלוין פי' לא הצורך הכתוב ללמד כי לא ינקה הפושעים והמורדים כי כל דאמר קדושא בריך הוא ותתי' יהוא בו' אלא בא לעורר ב"ד של מטה שישהולל לנקותו ע"י מלקות: הרב המעולה ז"ל: (מעלה) בלוין פי' בתשובה רק ביסורין בלא קצב': כג) מה"ד דכתיב נבי: כד) מה"ד ואין עושין תמורה קא מפרשינן בברייתא דקתני ואין: כה) יחיד עושה תמורה אות ו' נמחק: כו) תמורה:מקשינן נובהים וכי דבר הלמד בהיקש הוזר ומלמד בהיקש בקדשים ומתרץ מעשר דגן חולין הוא:כז) ציבור ח) לענין דכתיב בספרים ולמפרים דגרסי עליהן משמע: כח) כמפרש לתולה לקמן: כט) עובדי כוכבים ומשמא דקרא מיירי באוכל קדשים במומאה כדאיתא בסוף הפרשה אשר יאכל מן הקדשים כו' והקשה: ל) דהא כתיבי נותר ומומאה ביחד: לא) מומאה ומיהו בתוס' הקשה ר"ב למה לי למיגמר חילול חילול מטומאה תיפוק ליה דלא דחלל נופרה בהן בנותר ומורי אמר האי דתנו לוי אינה דרשה בטורה דחילול חילול מטומאה שהרי בכל התלמוד הא מוכרת ואינה אלא דרשה לגלאי לן דיש לנו לדרוש חילול חילול מטומאה יותר משאר דברים: לג) דשמעתין נלוין וי"ל דסבר דתנו שלשה כתובים מיהו קשה לר"י למה לי קרא נבי נשבע ומימר וי"ל דמוקמינן לדרשה אחריתי וי"ל: לה) לתרוצי

מ) מ"מ דומיא דתרומה דקדושה קדושה: לד) דשמעתין נלוין וי"ל דסבר דתנו שלשה כתובים מיהו קשה לר"י למה לי קרא נבי נשבע ומימר וי"ל דמוקמינן לדרשה אחריתי וי"ל: לה) לתרוצי

מ) מ"מ דומיא דתרומה דקדושה קדושה: לד) דשמעתין נלוין וי"ל דסבר דתנו שלשה כתובים מיהו קשה לר"י למה לי קרא נבי נשבע ומימר וי"ל דמוקמינן לדרשה אחריתי וי"ל: לה) לתרוצי

מ) מ"מ דומיא דתרומה דקדושה קדושה: לד) דשמעתין נלוין וי"ל דסבר דתנו שלשה כתובים מיהו קשה לר"י למה לי קרא נבי נשבע ומימר וי"ל דמוקמינן לדרשה אחריתי וי"ל: לה) לתרוצי

שבועה

שבועה שלא אוכל ככר זו שבועה שלא אוכלנה ואכלה אינו מייב שלא אכל אחת · ודוקא נקט שבועה שלא אוכל תחילה דאי אמר שבועה שלא אוכלנה שבועה שלא אוכל חייב שתים דשלא אוכלנה משמע כולה וכי האי אמר שבועה שלא אוכל משמע כלל ובשבועות (דף מז:) מפרש אמאי תנא שלא אוכלנה שני פעמים: כל: **ומאי** שנא · פרש"י מאי שנא דממעט אוכל ולא אכל מקרבן וקמרבי אכלתי ולא אכלתי מסיפא דחייב בקרבן ולא נהירא דאי אמר למעוטי אוכל ולא אכל לא קשיא מידי אכל אי אמר איפכא אז מיקשה לך כה) וכ"ש פירש ומאי שנא מ) דמפרש לה כרבי עקיבא דוקמא כרי שמעתא וריש למעוטי אכלתי ולא אכלתי מקרבן וסיפא למעוטי אוכל ולא אכל ממלקות, ומשני קאי בלהבא כו': **ומקלל** תבירו בשם מגנן · אם לא תשמור לעשות והפלא ואזהרתיה מהכא לא מקלל תרם לי נמי מהאי קרא נופיה: הא

אין מנקין אותו אבל בית דין של ממה מלקין אותו ומנקין מ) אותו א"ל רב פפא לאביי ואימא לא תיהוי ליה נקיות כלל א"ל אם כן לכתוב קרא לא ינקה ולישתוק ה' למה לי בית דין של מעלה הוא דאין מנקין אותו אבל ב"ד של מטה מלקין ומנקין אותו אשכחן מ) שבועת שוא שבועת שקר מנלן רבי יוחנן דידיה אמר לשא לשוא שני פעמים אם אינו ענין לשבועת שוא תניהו ענין לשבועת שקר דלוקה נ) מתקיף לה רבי אבהו שבועת שקר היכי דמי אינימא דאמר שלא אוכל ואכל התם ד) הוא מעשה (מ) עבד ואלא דאמר שאוכל ולא אכל ההוא מי לקי והאיתמר *שבועה שאוכל ככר זה היום ועבר היום ולא אכל רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש אמרי אינו לוקה ר' יוחנן אומר אינו לוקה *דלאו שאין בו מעשה הוא וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ור"ל אמר אינו לוקה משום דהוה ליה התראת ספק מ) וכל התראת ספק אין לוקין עליו אלא א"ר אבהו תהא באכלתי ולא אכלתי ומאי שנא ו) דקא מרבה אכלתי ולא אכלתי מאוכל ולא אכל אמר רבא בפירוש ריבתה תורה שקר ז) דומה לשוא מה שוא לשעבר אף שקר לשעבר איתיביה רבי ירמיה לרבי אבהו *שבועה שלא אוכל ככר זו שבועה שלא אוכלנה שבועה שלא אוכלנה ואכלה אינו חייב אלא אחת וזוהי שבועת ביטוי שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד זוהי למעוטי מאי לאו למעוטי אכלתי ולא אכלתי דלא לקי לא זו היא דעל שגגתה מייתי קרבן אבל אכלתי ולא אכלתי לא מייתי קרבן ומני רבי ישמעאל היא מ) דאמר אינו חייב אלא על העתיד לבא אבל מילקא לקי אימא סיפא זוהי שבועת שוא שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה פטור זוהי למעוטי מאי לאו למעוטי אכלתי ולא אכלתי דלא לקי לא זוהי דעל שגגתה פטור מקרבן אבל אכלתי ולא אכלתי מייתי קרבן ומני ר"ע היא דאמר ג) מבאין קרבן לשעבר והא אמרת רישא רבי ישמעאל אלא מדסיפא רבי עקיבא רישא נמי רבי עקיבא ורישא לאו למעוטי אכלתי ולא אכלתי אלא למעוטי אוכל ולא אכל ומאי שנא מ) משום דקאי בלהבא ממעט להבא קאי בלהבא ממעט לשעבר: ומימר: א"ל רבי יוחנן לחנא לא תתני ומימר משום דבדיבורו עשה מעשה: מ) המקלל את חבירו בשם: מנלן א"ר אלעזר א"ר אושעיא אמר קרא °אם לא תשמר ו) וכתיב °והפלא ה' את מכותך ג) הפלאה זו מ) אני יודע מהו כשהוא אומר °והפילו השופט והכהו לפניו הוי אומר הפלאה זו מלקות ו) אימר אפילו שבועת אמת ג) בהדיא כתיב °שבועת ה' תהיה בין שניהם אימר הני מילי ז) לפיים את חבירו אבל מילקא לילקי לא מצית אמרת דהכתיב °ובשמו תשבע ההוא מיבעי ליה ז) לכדרב *דאמר רב גידל אמר רב °מנין שנשבעין לקיים את המצות שנאמר °נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך הכתיב קרא אחרינא מ) °יבו תדבק ובשמו תשבע מ) אולא למאי אתא למקלל °את חבירו בשם ז) ואימא °למוציא שם שמים לבטלה מי גרע מקלל את חבירו בשם ממוציא שם שמים לבטלה אגן הכי קא קשיא לן אימא מוציא שם שמים לבטלה תיסני ליה במלקות אבל מקלל חבירו בשם כיון דקעביד תרתי דקא מפיק שם שמים לבטלה וקמצער ליה לחבריה יח) לא תיסני ליה במלקות לא

ולדי חייב על שגגתה קרבן: כב) **ומאי שנא** · דממעט אוכל ולא אכל מקרבן וקא מרבי אכלתי ולא אכלתי מסיפא דחייב קרבן: ומשני מסתברא ריש למעוטי אוכל ולא אכל: **דקאי בלהבא** שלא אוכלנה וממעט להבא כגון אוכל ולא אכל: **אכל קאי בלהבא** שנשבע בהנם) [מה שנשבע שלא לשעבר] שלא אוכל אבל אכלתי ולא אכלתי] ומבוב על מה שעבר שהוא יודע לשעבר שאינו כן אף שקר נמי בעינן לשעבר היינו אכלתי ולא אכלתי [דלשעבר הוא: אינו חייב אלא אחת: דאין הבאה שבועה חלה על שבועה: אבל אכלתי ולא אכלתי לא מייתי קרבן אלא לקי: אבל אכלתי ולא אכלתי מייתי קרבן ולקי: ורישא לא למעוטי אכלתי ולא אכלתי מקרבן אלא למעוטי אוכל ולא אכל: מקרבן: ומאי שנא · דהאי מייתי קרבן אלא למעוטי אוכל ולא אכל · מקרבן: משום דקאי בלהבא · בשבועה שלא אוכל ממעט להבא שבועה שאוכל ולא אכל אבל אכלתי דלשעבר הוא לא ממעט אלא לקי (עליה) וכדר' אבהו: [משום דבדיבורו עשה מעשה: שמקדיש בהמת חולין ליראה את השם קפ"ד דהאי ליראה את השם היינו שתירא אותו שלא תקלל בה חבירו וכתיב ביה הפלאה דהיינו מלקות: אימא האי ליראה את השם אינו מקלל את חבירו בשם אלא שתירא אותו שלא תהא נשבע בשמו אפילו באמת]: אימא האי שבועת ה' תהיה בין שניהם לאו שהא מותר לכתחילה לישבע באמת אלא שבועה ואם לא רצה ממון אלא שבועה ישבע לו כדי

*) רש"ל מ"מ

לא

פסחים סב: מכות טו: שבועות ג: כלי

הגהות הב"ח

(ה) גמ' כתם הוא מעשה קל עבד: (כ) רש"י ד"ה לא מייתי וכו' שוא סד"ל ולא"כ מ"ס ר' שמעון כו' דאמר: שבועות נ: כב

רבינו גרשום

אימא לא ינקה כלל אפי' ב"ד: אשכחן שבועות דלקי שבועת שוא הייני נשבע דהוה התראת ספק · שכשמהרין בו היוהר שתאכלנה היום הוא אומר כן אעשה כשאהיה פנוי ועדיין יש שהות הרבה ביום ואם עבר היום ולא אכלה יכול לומר שכהתיה דכל התראה שאינה בשעת מעשה כגון זו הוי התראת ספק ולא שמה התראה שיכול לומר שכהתיר ההתראה: אלא א"ר אבהו תהא · דלקי על שבועת שקר דאמר שבועה שאכלתי ולא אכל או שבועה שלא אכלתי ואכל קודם השבועה והוא דקודם השבועה לא הוה מעשה: דאמאי שנא · באוכל ולא אוכל דאמרת כיון דלית ביה מעשה לא לקי וכ"ש באכלתי ולא אכלתי דאמרת אע"ג דלית ביה מעשה לקי · בפירוש ריבתה תורה · שבועת שקר דכתיב לשוא לשוא תרי זימני הלכך בעינן שקר דומה [לשבועה] שוא (דשוא לשעבר שנשבע בהנם) [מה שוא לשעבר שנשבעין לשנות את הידוע לאדם ואמר על עמוד של אבן שהוא של זהב כו' (הייני באכלתי ולא אכלתי)] ומבוב על מה שעבר שהוא יודע לשעבר שאינו כן אף שקר נמי בעינן לשעבר היינו אכלתי ולא אכלתי [דלשעבר הוא: אינו חייב אלא אחת: דאין הבאה שבועה חלה על שבועה: אבל אכלתי ולא אכלתי לא לקי: אבל אכלתי ולא אכלתי לא למעוטי אכלתי ולא אכלתי · ורישא לא למעוטי אוכל ולא אכל: מקרבן: ומאי שנא · דהאי מייתי קרבן ולקי: דקאי בלהבא · בשבועה שלא אוכל ממעט להבא שבועה שאוכל ולא אכל אבל אכלתי דלשעבר הוא לא ממעט אלא לקי (עליה) וכדר' אבהו: [משום דבדיבורו עשה מעשה: שמקדיש בהמת חולין ליראה את השם קפ"ד דהאי ליראה את השם היינו שתירא אותו שלא תקלל בה חבירו וכתיב ביה הפלאה דהיינו מלקות: אימא האי ליראה את השם אינו מקלל את חבירו בשם אלא שתירא אותו שלא תהא נשבע בשמו אפילו באמת]: אימא האי שבועת ה' תהיה בין שניהם לאו שהא מותר לכתחילה לישבע באמת אלא שבועה ישבע לו כדי

לא

לא

לא

לא תקלל חרש . דמשמע בין קללה כתיב בין קללה שבשם דקאי לאו עצה וקאתא קרא לירלה את השם לאשמועינן דלוקה אמאר והפלא ה' את מכותך . ע"ש לא מצית אמרת דלא תאמר גרידתא דודאי מתכפר במלקות לאודויי דהא כתיב לא תקלל חרש ולפיכן בסנהדרין בפרק הרבעה מיתות תורה אור (דף סו.) ג"ש מהאי יא) לאו דכתיב גבי אומללין כגון לא תקלל חרש שהוא נרוע שבטולן וכתיב גבי נשיא ונשיא בעמך לא תאור וכי היכי דהתם ליכא אלא מלקות גרידתא הכי נמי באומללין סגי ליה במלקות גרידתא ומוקמי ליה התם במקלל בשם דקא גמר ממקלל אביו דכתיב ביה בנקבו שם הלכך לא מצית אמרת דלא תיסגי ליה במלקות ולא מפי מורי אלא מפי ר' יצחק בר' מנחם (א) ז"ל: **ואכ"מ** . [ב] כלומר יב) דמהאי קרא לירלה את השם למקלל חבירו בשם הוא דאתא שהרי לא מליגו שנעשה אח"כ הכיר : **וכאלמא אי אמרת דסהוא קרא למקלל חבירו בשם הוא דאתי** . ואהדרתיה מדכתיב לא תקלל חרש ומיהוקמא במקלל את חבירו בשם כדפרישית לעיל הלכך כתיב הכא אם לא תשמור לעשות וגו' כלומר יג) שתקלל את חבירך בשם שהוהרת עליו והפלא ה' וגו' דחייב מלקות : **אזהרתיה מיהא** . כלומר אשכחן שוגם והפלא ה' וגו' אזהרה מנין שהכיר הכתוב שלא להוליא ש"ם לבטלה : **אלמא לא** . בתמיה (ג) יד) שלא מליגו שהכיר שלא להוליא שמו [ב] לבטלה [ב] (הויא) והכא הכיר והתם עכשו והפלא ה' וגו' מו) *ואזכרה כתיב אם לא תשמור לעשות וגו' ולכתי מיהוקם במוליא ש"ם לבטלה : **הכיר אזכרה עשה היא** . ולאו שמה אזהרה והלכך מיהוקם לירלה את השם הנכבד במקלל את חבירו בשם שמליגו לו אזהרה לאו דלא תקלל חרש ולא מיהוקמא במוליא שם שמים לבטלה שלא מליגו לו אזהרה (ג) לאו : לעיל קא מהדר דקאמר רבי יוסי אף המקדים תרומה לביכורים לוקה : **אלו ביכורים** . ולכתי קרי לביכורים מלאה משום *דלאלתר שנתמלאה הבכורה וגמרה מלאכתה מז) הוקבעה לביכורים : **זו תרומה** . ולפי שהיא מדמעת ועולה בחחד ומאה מפיק לה קרא בלשון דמעוע ואקמר רחמנא ולא תאחר מלאה לדמעוע דמעיקרא חיבעי ליה לאיתויי מלאה דהייטו ביכורים וכי מאחר לוקה : **מעשר שלו זו בזו** . מעשר שאני מייב להפרים מכלכלה זו שהא יז) בכלכלה זו שבטל אני מזו לזו לו שאמר שלו זו בזו ושלו זו בזו שאפרים מכלכלה זו על אחיך בכלכלה ומאחיך בכלכלה אפרים על כלכלה זו דלשון מעשרת אע"ג דלא הפרים לאלתר וכדאמרינן גבי חבית יין שאני עתיד להפרים כו' מיהל ושותה מיד אע"ג דלא הפרים לאלתר מן החבית וכל שכן הכא דמיהל ואוכל מיד הוליא ומני כלים ניתנו אבל הפאה אינה מעשרת ואפי' (ד) [נ] כי אמר מעל זו יח) לזו ושל זו לזו משום דלאלתר דאמר שלו זו לזו דלשון הוא מעשר על הפאה לאלתר אפיקרא לה פאה לגמרי וכי יש) אמר שלו זו שפיה אתה מעשר על הדלשונה דלשונה אין בדבריו כלום משום דכבר איפטרה לה פאה בכללה דלשונה ואין תורמין מן הפטור על החיוב : **אם אמר מעשרותיהם מעשר כלכלה בחבירתה** . כלומר אלו שני המעשרות שאני עתיד להפרים מאלו ב' הכלכלות הוא מעשרותיהם של כל אחת ואחת מעשר הכלכלה בחבירתה כלומר שהיפוסר הכלכלה בכלכלה דחבירתה דהייטו שלו זו בזו ושלו זו בזו : **קרא** כ) **אם השם** . שמיחל ואוכל מיד משהיחן אע"ג דאכתי לא הפרים כלל כח) והכא ליכא למימר מן הפטור על החיוב משום דתרוייהו מיתקני בבת אחת ובחדא דיבורא והוי מן החיוב על החיוב : **מפני שהקדים מעשר שני שבה למעשר ראשון** . דמעיקרא מקמי דאתמר שלו זו בזו קיימא להפרים מנונה מעשר ראשון ומעשר שני והשתא כי כב) חוזר ומפרים ממנה מעשר ראשון ומעשר שני בבבל אחיך בכלכלה נמלא מעשר שני של כלכלה זו קודם למעשר ראשון שהיה עומד להפרים מאחיך בכלכלה קודם לכן וכן נמי כי אמר שלו זו בזו ושלו זו בזו כג) שמקדים מעשר שני שבה [ד] למעשר ראשון שהיה בבחבירתה כי האי גוונא נמי ולהכי לוקה משום דמעשר ראשון ומעשר שני חייב אדם להפרים כסדר הזה דכתיב מלאחך ודמעך לא תאחר דכי היכי דמוזהר שלא לעכב מלאה לדמעוע כל) הכי נמי מוזהר שלא לעכב מעשר ראשון למעשר שני דכתיב ודמעך לא תאחר דכל שיעבו בכלל דמעוע הכי הוא בכל תאחר כלומר שיעבו עליו תורם תרומה הוי בכל תאחר שמפרים מעשר ראשון והדר מעשר שני ואם הקדים מעשר שני למעשר ראשון עובר בבל תאחר כ"ל דראשון במציאות דיוקדמו ביכורים לתרומה משום דביכורים ממירי דאית להו ד' שמות ראשית ומלאה ותרומה וביכורים ותרומה אין לה אלא שמות ראשית ודמעה ותרומה ויוקדם תרומה למעשר ראשון אין לו אלא ב' שמות כגון מעשר ראשון ותרומת מעשר ויוקדם נמי מעשר ראשון דאית ליה ב' שמות למעשר שני דאין לו אלא שם אחד כגון מעשר שני [ה] (ה) תלמוד לומר מלאחך ודמעך דאכולהו קא משתעי דאמור שבהן לא יאחר אלא מקדים החמור לקל וכי היכי דאמר רבי אלעזר לוקה במקדים מעשר שני למעשר ראשון הכי נמי קאמר במקדים תרומה לביכורים : דמקדים למעשר ראשון דהכי דרשינן יוקדם דבר שיש לו שני שמות : כה) פרש"י בפירוש החומש לשון דימוע איני יודע מהו וכאן פי' מלאחך להכי כו'.כו) תרומה מפני שהיא מרמעת ועולה בחחד ומאה מפיקה:כז) תי' לשון רשי' נמחק : כח) אינו ס"א אלא לשון חכמים וגם שמא לא קראוהו כך אלא על שם ודמעך : כט) שנוהגת בין בלח ובין ביבש דהיינו תרוש דגן ויצהר וביכורים: ל) מעשרות מתוקנים דמיד:לא) כלום כדאמרינן בקדושין מן החיוב על הפטור פירותיו סבלים הם"ד : לב) עיין בהשמטות בסוף המסכת : לג) עי' בהשמטות בסוף המסכת : לד) מכר כלן וכן איהא במכילתא ס' משפטים לתרומה שאינה קרויה אלא ג' שמות יוקדם תרומה לתרומה שתרומה קרויה ג' שמות ראשית תרומה ודמע למעשר ראשון שאינה קרויה אלא ב' שמות ויוקדם מעשר ראשון שאינו קרוי ג' שמות ראשית ומעשר למעשר שני שאין לו כו' . ל) נראה דל"ל מתיבתא מעוכם עד תיבת מ"ם דד"ר כר"ת בס"ם אינו .

הגהות ציון [ל] אחר ל"ל ונכמי' לפי' כ"י מלאחר ליראה אם התם ס"ב למקבל תכיבו כו' : [ב] בנקבה הכ"ל ותא"כ ל"ה ולשון מעכוד והכל אחיכר כו' : [ג] כי אמר מעל זו בזו הכל זו בזו מעוס מלאחר מלאחר כו' : [ד] למעשר ראשון שנתחברה כו' : [ה] ל"ל ומכאן אמרה הקדים תרומה לביכורים ומעשר ראשון למעשר שני ראשון ל"ל שהיא עוברת ב"ל מה שעשה שאני ס"ל מלאחך ודמעך לא תאחר משמע דאמרינן כו' :

הגהות הגר"א [א] ג"ש ואכתיב כו' . גיכ"ל ואכתיב אם לא תשמור לעשות כו' כהוא . מנו' אח מד מעמוד ל"ג : [ב] רש"י ל"ה אלמה . הוא והכא כו' . הגיכ"ל מהוקר וכל"ל שמו לבטלה ואכתיב אם עד וגו' . ואזהרה הוא והכא עד ה' וגו' ולכתי כו' : [ג] תוד"ה מלאחך ד' ומאה כל כמדמע אבל קשה על רש"י כו' מדמע עד ה' ומאה :

נ"ל ואזהרה

רבינו גרשום

**לא מצית אמרת דלא תיסגי ליה במלקות דהא כתב לא תקלל חרש . אלמא דלריתה אלא בלאו והאי והפלא לחייבו במלקות אתא : איבעית אימא . וראי מסתבר דראי ליראה במקלל את חברו בשם קאי : דאי דלמא מקלל את חברו בשם אזהרתיה כו' . ותיפוק לי מאת ה' אלהיך תירא והיינו אזהרה שלא להוציא שם שמים לבטלה : הרגא . תירא תיינו אזהרת עשה ואין לוקין עליו : ותניא (בספרי) [במכילתא] מלאחך אלו הבכורים שנומלין מן המלאה כלומר בתחלה כשעדיין הכל מלא שלא ניטל עדיין ממנו כלום : ודמעך זה תרומה . שניטלה מן הדימוע מאחר שיש בהן חולין של בכורים עם הטבל של תרומה . ואמרינן נמי בספרא יוקדם בכורים [לתרומה] שקדויין ד' שמות [בכורים ראשית תרומה ודמע בכורים איקרו תרומה דכתיב בתרומת ידך אלו הבכורים והתרומה איקרי דמע . א)יוקדם תרומה למעשר ראשון שתרומה קרויה ג' שמות תרומה ומעשר למעשר שני שאין לו אלא שם אחת בלבד מעשר . ועליהם על כולם כתיב מלאחך ודמעך לא תאחר שלא יאחר המוקדם וכתב לאו למלקות] : ואמר מעשר שלו זו הזא בזו הראשונ' מעשרות וכן אם אמר מעשר של זו בזו ושל זו בזו הראשונה מעשרות הרי הן מעשרין : ואהמר עלה מעשר שני שבה למעשר ראשון דהא שיפרש מעשר שני עד שיפרש מכל כלכלה מעשר ראשון דהא דאמרן משום ר' יוסי ר"ש אומר שבה קודם שיפרש מעשר ראשון של חברתה ואסור לו לאדם